

*Hyväksytty Kosken
hallituksessa 23.2.2017*

KOSKE
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUKSEN
KANNATUSYHDISTYS RY:N
TOIMINTAKERTOMUS

KOSKEN VUOSI 2016

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi

Painopaikka
Jyväskylä 2017

SISÄLLYS

1	SOTE-UUDISTUS ETENI – KEHITTÄMINEN ETSI PAIKKAANSA	3
2	KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ	3
3	HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS	4
	3.1 Kosken kannatusyhdistys ry	4
	3.2 Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen	5
	3.3 Kosken talous	6
4	VIESTINTÄ	7
5	KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2016	8
	5.1 Maakunnallisen kehittämisrakenteen edistämistyö	8
	5.2 Sosiaalihuollon lakien toimeenpanon tuki	9
	5.3 Sosiaalipoliittinen toiminta eriarvoistumisen vähentämiseksi	10
6	KOSKEN PERUSTOIMINTA	10
	6.1 Sosiaalihuollon asiantuntemuksen turvaaminen	11
	6.2 Kosken työryhmät, työkokoukset ja verkostot	12
	6.2.1 Kosken maakunnalliset työryhmät	13
	6.2.2 Kosken työkokoukset	14
	6.2.3 Verkostotyö	15
7	KOSKEN PALVELUTOIMINTA	17
	7.1 Sosiaaliasiamestoiminta	18
	7.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä	19
	7.3 Lastensuojelun edunvalvonta	20
	7.4 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja	20
	7.5 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä	21
	7.6 Koulutus ja konsultointi	22
	7.7 Selvitystoiminta	23
	7.8 Työnohjaus	24
8	KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA	24
	8.1 Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa	24
	8.2 Kansa-koulu	25
	8.3 Rainer	26
	8.4 Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke	27

8.5	PRO SOS - Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa	28
8.6	Campus FI ja KeHO	29
8.7	Valmistelussa olleet hankkeet	29
	8.7.1 Yhdessä ei olla yksin - järjestöjen ja kuntien hyvinvointiyhteistyö	29
LIITTEET		31
	LIITE 1. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n jäsenet joulukuussa 2016	31
	LIITE 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n hallitus vuosille 2015–2017	32
	LIITE 3. Kosken henkilöstö vuonna 2016	33
	LIITE 4. Kosken julkaisutoiminta vuonna 2016	34

1 SOTE-UUDISTUS ETENI – KEHITTÄMINEN ETSI PAIKKAANSA

Vuoden 2016 toimintaa leimasi edelleen sote-uudistus. Nyt sitä tehtiin entistä aktiivisemmin, sillä nykyhallituksen avoin ja osallistava toimintakulttuuri on saanut maakunnat toimimaan ja toteuttamaan uudistusta, vaikka varsinaista lainsäädäntöä ei vielä olekaan. Näin ollen myös Keski-Suomessa uudistus on pidemmällä kuin koskaan aikaisemmin. Maakuntaan on perustettu sote- ja maakuntauudistusorganisaatio, joka vie uudistusta eteenpäin valtakunnallisiin ohjeisiin perustuen.

Osana tätä kokonaisuutta perustettiin aivan vuoden 2016 lopulla Tutkimus, koulutus, kehittäminen -asiantuntijaryhmä, jossa Koskellakin on paikka. Työryhmä tulee tekemään alustavan ehdotuksen maakunta- ja sote-uudistuksen edellyttämästä tutkimus-, koulutus- ja kehittämiskokonaisuudesta. Työryhmältä odotetaan myös ajatuksia siitä, miten maakuntajohtoa tuetaan tiedolla ja miten yhteistyöalueen tutkimus-, koulutus ja kehittämissuhteet muodostuvat.

Sote-järjestämislaki tuli lausunnolle syksyllä 2016. Siitä käytiin vilkasta keskustelua eri foorumeilla. Koske mm. järjesti maakunta- ja sotelakiluonnoksesta yhteisen keskustelutilaisuuden kunnille 28.9.2016. Koske antoi lausuntonsa järjestämislaista. Lausunnossa keskityttiin lähinnä tutkimuksen, koulutuksen ja kehittämisen kysymyksiin. Esiin nostettiin myös sosiaalisen hyvinvoinnin merkitys ja sosiaalisen tuen merkitys palvelutarvetta ehkäisevänä ja vähentävänä seikkana. Lisäksi Koske lausui sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksista, jotka koskivat mm. sosiaalipäivystystä. Tämä lainsäädäntö on tulossa voimaan joka tapauksessa ja lisää sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota. Samalla se keskittää palveluita. Koske oli myös mukana osaamiskeskusjohtajien kokoamissa yhteislausunnoissa ja kannanotoissa.

2 KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ

Kosken toiminta perustuu **avoimuuteen, luotettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen**. Pyrimme elämään todeksi ja edistämään näitä arvoja kaikessa toiminnassamme – niin omassa perustyössämme, palvelutoiminnassamme, hanketyössämme kuin yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössämmekin.

Avoimuudella tarkoitamme sitä, että:

- Toimintamme ja keskustelufoorumimme ovat avoimia kaikille sosiaalialan ammattilaisille ja muille toimijoille.
- Kokoamamme, tuottamamme ja välittämämme tieto on kaikkien saatavilla ja siten hyödynnettävissä ja parannettavissa.
- Olemme avoimia uusille ideoille ja ajatuksille ja kuuntelemme muita ihmisiä, organisaatioita ja yhteisöjä.

Luotettavuus tarkoittaa sitä, että:

- Teemme sen, mitä lupaamme ja teemme sen niin hyvin kuin osaamme.
- Kosken jakama ja välittämä tieto on pätevää ja luotettavaa.

Yhdenvertaisuutta toteutamme Kosken työssä:

- Rohkaisemalla alan ammattilaisia, asiakkaita ja järjestötoimijoita osallistumaan ja tuomaan esille ajatuksia koulutustaustasta, ammatti- tai organisaatioasemasta riippumatta. Kohtelemme kaikkia alan toimijoita yhtä arvokkaina.
- Siten, että toimintamme tähtää yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentämiseen ja kaikkien kansalaisten tasa-arvon edistämiseen.

Arvojen pohjalta kiteytetty Kosken perustehtävä:

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on maakunnallinen, vakiintunut, joustava ja arvostettu sosiaalialan kehittämissyhteisö ammattilaisille ja muille toimijoille.

3 HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS

3.1 Kosken kannatusyhdistys ry

Koskea hallinnoi Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry. Yhdistyksellä oli 46 jäsentä joulukuussa 2016. Jäsenistössä ei tapahtunut muutoksia vuoden aikana. Luettelo yhdistyksen jäsenistä on toimintakertomuksen liitteenä (LIITE 1).

Kosken hallitus kokoontui vuoden aikana 6 kertaa. Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 31.3.2016. Hallituksen puheenjohtajana toimi Risto Kortelainen ja varapuheenjohtajana Mikko Mäntysaari. Esittelijänä toimi Kosken johtaja ja sihteerinä suunnittelija. Hallituksen kokoonpano säilyi samana lukuun ottamatta yhtä varajäsenen muutosta. Hallituksen kokoonpano vuosille 2015–2017 on toimintakertomuksen liitteenä (LIITE 2).

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ei ole antanut lähipiirille avustuksia ja muita osittain tai kokonaan vastikkeettomia taloudellisia etuja. Yhdistyksellä ei myöskään ole lähipiirin kanssa tilinpäätöksessä esitettyjen maksettujen korvausten lisäksi muita taloudellisista toimia.

3.2 Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen

Kosken kehittäjäyhteisön muodostivat Kosken palkkaamat työntekijät sekä Jyväskylän hallinnoiman Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen 6 työntekijää. Luettelo henkilöstöstä on toimintakertomuksen liitteenä (LIITE 3). Kosken kanssa samoissa tiloissa työskenteli mm. Keski-Suomen vammais- palvelusäätiön, Sininauhaliiton sekä Varttuneiden asumisoikeusyhdistys Jaso ry:n toimijoita. Yksi opiskelija teki valmiiksi Kosken henkilöstön ohjauksessa opinnäytetyönsä ja toinen suoritti sosiaalityön käytännöt III -harjoittelun pääasiallisesti Kansa-koulu-hankkeessa.

Vuoden aikana Kosken henkilöstössä tapahtui monia muutoksia. Hanke-tehtävissä aloitti kaksi uutta työntekijää, Kosken johtajan sijaisuutta hoitanut kehittämispäällikkö siirtyi toisen organisaation palvelukseen Kosken johtajan palatessa tehtäviinsä työlomalta ja koulutuspäällikkö jäi eläkkeelle. Vuoden 2016 lopussa Koskessa työskenteli 8 henkilöä.

Työyhteisön toiminnan turvaamiseksi lähes kaikki toimintasuunnitelmaan kirjatut asiat toteutuivat:

- Työyhteisön kuukausikokoukset järjestettiin 10 kertaa vuoden aikana sekä lukuisia muita vapaamuotoisia yhteisiä tapaamisia eri teemojen ympärillä
- Kosken työntekijöiden kanssa käytiin vuosittaiset kehityskeskustelut. Osa keskusteluista toteutettiin tälläkin kertaa kävelypalaverina.
- Työntekijöillä oli mahdollisuus työnohjaukseen
- Työterveyttä ja hyvinvointia tuettiin järjestämällä toukokuussa työyhteisön kulttuurikävely sekä joulukuussa yhteinen teatterielämys

Suunnitelmissa ollut strategiapäivää ei järjestetty, joskin strategisia pohdintoja kehittämistrakenteen ja Kosken roolin osalta käytiin systemaattisesti eri yhteyksissä pitkin vuotta.

Työntekijät osallistuivat koulutussuunnitelman mukaisiin sekä muihin osaamista kehittäviin koulutuksiin mm. syksyllä 2016 järjestettyyn sosiaali- huollon asiakasasiakirjalain kirjaamisvalmennukseen.

Koske tuki työntekijöidensä jatkokouluttautumista: ammatilliseen lisensiaatti- ja erikoistumiskoulutukseen sekä johtamiskoulutukseen liittyvät lähipäivät sisällytettiin oman osaamisen kehittämisen koulutussuunnitelmaan.

Koko henkilöstölle yhteinen koulutus oli Turussa 24.–25.8. järjestetyt valtakunnalliset osaamiskeskuspäivät. Lisäksi koskelaisia osallistui mm. seuraaviin valtakunnallisiin tilaisuuksiin:

- Sosiaalityön tutkimuksen päivät 11.–12.2. Jyväskylässä
- Sosiaalialan asiantuntijapäivät 15.–16.3. Jyväskylässä

3.3 Kosken talous

Keski-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskukselle kertyi tilikaudella 2016 toimintatuottoja yhteensä 442 070 euroa, mikä oli noin 4 000 euroa edellisvuotta vähemmän. Budjetoitu tuottotavoite oli 425 000 euroa, mikä siis ylittyi 4 %. Varsinaisten toimintatuottojen lisäksi STM:n perusrahoitusta tulotettiin 145 853 euroa.

STM-yleisavustuksen lisäksi toiminnan rahoitus koostui kirjanpidollisesti 15 (11 v. 2015) eri seurantakohteen tuotoista. Yleisavustuksen lisäksi kohteet jakaantuivat edellisvuosien tavoin palvelu-, koulutus- ja konsultointi- sekä hanketoimintaan. Näiden rahoitusosuudet jakaantuivat v. 2013–2016 seuraavasti:

	Tot 2016	Tot 2015	Tot 2014	Tot 2013
YLEISAVUSTUS	145 853	116 479	145 853	170 462
PERUSTOIMINTA	36 376	41 098	38 951	58 497
PALVELUTOIMINTA, KOULUTUS, KONSULTOINTI	241 408	262 549	279 522	236 193
PROJEKTITOIMINTA	151 593	139 984	143 388	155 802

Toiminnan luonteen mukaisesti henkilöstömenot muodostivat suurimman kulukokonaisuuden (67 %). Palkka- ja sosiaalimaksuja kertyi n. 367 039 euroa, mikä vastasi edellisvuoden tasoa. Palkkatilastoinnin mukaan bruttotyöpäiviä kertyi 8 (10) eri henkilölle 6,1 henkilötyövuotta.

Toimitilavuokria maksettiin 57 509 euroa, mikä oli 3 000 euroa edellisvuotta vähemmän. Muita toimintamenoja kertyi 120 335 euroa (- 4 %). Kokonaismenoja kertyi 544 883 euroa (- 11 388 eur). Lomapalkkavarauksen muutos kohensi tulosta vajaan 11 000 euroa ja sen sekä odotettua paremman tuotokertymän myötä tilikauden ylijäämä nousikin 42 266 euroon.

Yhdistyksen keskimääräinen maksuvalmius pysyi kuukauden minimikassa-vaateen ylipuolella. Tilikauden päättyessä likvidit varat ja saamiset olivat yhteensä 204 455 euroa, mikä oli 1,48-kertainen velkoihin nähden. Varojen ja velkojen suhdetta voi pitää erinomaisena. Tilikaudella ei toteutettu pitkäaikaisia investointeja. Taseen loppusumma päättyi 204 455 euroon.

4 VIESTINTÄ

Kosken viestinnässä tavoitellaan selkeyttä ja tehokkuutta, sisäisen yhtenäisyyden vahvistamista ja hyvän hengen ylläpitoa sekä sähköisten viestikanavien ja teknologian hyödyntämistä. Hyvä viestintä edistää Kosken arvojen – avoimuuden, luotettavuuden ja yhdenvertaisuuden – toteutumista toiminnassa.

- Tärkeimpiä tiedotuskanavia olivat eri verkostoille lähetettävä sähköposti, Kosken kotisivut sekä niillä olevat uutiset ja tapahtumakalenteri.
- Kosken sähköinen ajankohtaistiedote julkaistiin suunnitellusti kaksi kertaa, kesä- ja lokakuussa.
- *WANTED*-sosiaalialan *positiivinen ammattilainen* Facebook-sivulla jatkettiin alan yleisten ajankohtaisten uutisten julkaisemista.
- Videoneuvotteluyhteyksien hyödyntämistä jatkettiin Kosken omissa tilaisuuksissa ja palveluissa sekä osallistumalla etäyhteydellä muualla Suomessa järjestettäviin tilaisuuksiin. Kaikille työntekijöille otettiin käyttöön joulukuussa Skype for Business -pikaviesti- ja videoneuvotteluyhteys.
- Kosken Arkin käyttöä jatkettiin sähköisenä työskentelyalustana ja arkistona
- Kosken työntekijät ottivat käyttöön sähköisen kalenterin joulukuussa.
- Sosiaaliamiehen tietoturvallisen asiointipalvelun käyttö Suomi.fi-portaalin kautta jatkui.

Vuoden 2016 julkaisutoiminta

Toimintavuoden aikana julkaistiin yksi Kosken raportteja -sarjan julkaisu ja muu selvitys (LIITE 4).

5 KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2016

Kosken vuoden 2016 toiminnassa jatkettiin edellisen vuoden painopisteiden mukaisia tehtäviä. Kosken tilaisuuksien osallistujamääriä seurattiin vuoden aikana (taulukko 1). Järjestämissämme tilaisuuksissa kävi vuoden aikana yli 1100 henkilöä, joista puolet hanketoiminnan tapahtumissa.

Taulukko 1. Kosken tilaisuuksien osallistujamääriä vuonna 2016

Tilaisuus	Osallistujamäärä
Työryhmät	196
Työkokoukset	284
Maksulliset koulutukset	84
Hanketoiminta	560

Lisäksi Koske tarjosi palvelutoiminnoissaan (sosiaaliasiamies, konsultoiva erityislastentarhanopettaja, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä, lastensuojelun edunvalvonta, työnohjaus) apua, tukea ja asiantuntemusta sadoille eri-ikäisille asukkaille sekä ammattilaisille.

5.1 Maakunnallisen kehittämiskäytännön edistämistyö

Maakunnallista tutkimus-, koulutus- ja kehittämiskäytännön valmisteltiin Vuonna 2016 Campus FI -hankkeessa, jossa Kosken yhtenä tehtävänä oli varmistaa sosiaalihuollon huomioiminen tulevaisuuden toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Hanke oli jatkoa Keski-Suomen SOTE 2020-hankkeessa kehitetylle tutkimus-, koulutus- ja kehittämiskäytännölle. Siitä julkaistu Raili Haakin raportti löytyy Kosken kotisivuilta <http://koskeverkko.fi/julkaisut/>. Vuoden lopulla Campus FI -hankkeen päättyessä asian ympärille muodostettiin Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä, jonka perustajiin Koskekin liittyi. Tällä valmistaudutaan sote-uudistuksen tuomaan kilpailuun tutkimus-, koulutus- ja kehittämiskäytännöistä ja nostetaan Keski-Suomen vahvuuksia esiin.

Tutkimus-, koulutus- ja kehittäminen tuotiin näkyväksi maakuntavalmistelussa ja sille perustettiin oma asiantuntijatyöryhmänsä, jossa myös Koske oli jäsenenä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon Kaste-ohjelman toimeenpanoa koordinoi Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatioryhmä kutsuttiin koolle vuoden aikana kertaalleen, 18.2. Koollekutsujavuorossa vuonna 2016 oli Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Kaste-ohjelma päättyi 2016 eikä koordinaatioryhmälle sovittu jatkoa. Valtakunnallista sote-kehittämistyötä ryhdyttiin ohjaamaan vahvemmin hallituksen kärkihankkeiden kautta. Osana Keski-Suomen Lasten ja perheiden kärkihankehakemusta (LAPE) valmisteltiin yhteistyönä osaamis- ja tukikeskussuunnitelma, joka turvaisi lasten vaativan tutkimuksen ja koulutuksen liittämisen palvelutoimintaan. Tällä tavoin saataisiin mm. tutkimusnäyttöä nivottua paremmin arjen asiakastyöhön. Näin saataisiin myös monialaista tutkimus- ja kehittämistyötä sekä konsultaatio ja tukirakenteita vähitellen kokeilukäyttöön.

5.2 Sosiaalihuollon lakien toimeenpanon tuki

Muutoksia ja koulutustarpeita sosiaalihuoltoon toi vuonna 2015 voimaan tullut uusi sosiaalihuoltolaki. Toimeentulotuen Kela-siirto tullaan toteuttamaan vuoden 2017 alussa. Siirtymää valmistellaan vuoden 2016 aikana. Koske järjesti yhteistyössä Kelan kanssa kolme kunnille suunnattua keskustelu- ja infotilaisuutta toimeentulotuen siirrosta.

Uutta toimintaa Koskessa käynnistyi keväällä 2016, kun Kansa-kouluhankkeen toiminta lähti liikkeelle sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain koulutuksella, osa-aikaisen työntekijän rekrytoinnilla ja Jyväskylän lastensuojelun tietojärjestelmä pilotin käynnistyttyä. Syksyllä toteutettiin ensimmäinen kirjaamisvalmentajavalmennus, josta valmistuneet toteuttavat kirjaamiskoulutukset omissa organisaatioissaan viimeistään keväällä 2017.

Koske on osatoteuttajana valtakunnallisessa PRO SOS – uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa -hankkeessa. Hanke sai ESR-rahoituksen suunniteltua myöhemmin, jonka vuoksi hanketta päästiin käynnistelemaan vasta loppuvuodesta 2016. Keski-Suomessa paneudutaan sosiaalihuoltolain tärkeisiin teemoihin: erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluiden ja omatyöntekijätoiminnan kehittämiseen sekä asiakkaan osallisuuden tukemiseen. Myös kuntien ja Kelan yhteistyön tukeminen toimeentulotuen siirrosta on yksi hankkeen kehittämiskokonaisuus. Keski-Suomesta hankkeeseen on sitoutunut 14 kuntaa tai kuntayhtymää.

Sosiaalihuoltolain toimeenpanon tueksi järjestettiin maksullista koulutusta kuntien tarpeisiin. Helmikuussa asiantuntemusta lisättiin sosiaalihuollon lapsiperheitä koskevien asiakirjojen luovuttamisesta asiakkaille ja muille viranomaisille. Kentältä nousseita koulutustarpeita välitettiin myös mm. Jyväskylän kesäyliopistolle.

Kosken palvelutoiminnoissa vastattiin edelleen konsultaatiotarpeisiin lastensuojelun ja erityisvarhaiskasvatuksen kysymyksissä. Sosiaaliasiamiestoiminnassa neuvontaa ja ohjausta annettiin koko sosiaalihuollon leveydeltä. Rahapelihaittojen ehkäisyn ja hoidon kehittämisessä ja kuntatuessa oli Koskella aiempien vuosien tapaan valtakunnallinen rooli.

5.3 Sosiaalipoliittinen toiminta eriarvoistumisen vähentämiseksi

Koske sai toukokuun loppuun mennessä valmiiksi pitkään suunnitellun hankehakemuksen Yhdessä ei olla yksin. Hankkeen tavoitteena on yksinäisyyden ja turvattomuuden vähentäminen maakunnassa. Hanketta työstettiin laajassa kunta- ja järjestöyhteistyössä. Se sai joulukuussa RAY:n rahoituspäätöksen kolmen vuoden rahoituksesta. Hanke tukee sosiaalisen hyvinvoinnin turvaamista monin tavoin.

Kosken edustaja on Maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) jäsen. Tämä on tarjonnut mahdollisuuden sosiaalisen hyvinvoinnin edellytysten esille tuomisen laajemmassa maakunnan kehittämistä linjaavassa kontekstissa.

Koske jatkoi edelleen romanasioihin keskittyvän valtakunnallisen koulutus-, tutkimus- ja kehittämiskeskuksen suunnittelua osana Jyväskylän kaupungin hallinnoimaa Rainer-hanketta. Tästä romanipoliittisen ohjelman toimenpide-ehdotukseen perustuvasta toiminnasta laadittiin Koskessa suunnitelma vuoden 2014 aikana. Vuoden 2016 lopulla tehtiin hankesuunnitelma ja tarjous valtakunnalliselle LAPE-ohjelmalle romanilasten, -nuorten ja -perheiden tilanteen selvittämisestä. Tarjous hyväksyttiin. Toteutus jäi vuoden 2017 puolelle.

6 KOSKEN PERUSTOIMINTA

Kosken tärkeimpänä sosiaalipoliittisena vaikuttamistehtävänä on pitää esillä sosiaalialan ammattilaisia, heidän osaamistaan sekä sen kehittämisen tärkeyttä ja sosiaalisen hyvinvoinnin merkitystä ja edellytyksiä. Tätä on perinteisesti toteutettu maakunnallisin työryhmin, työkokouksin ja erilaisen verkostotyön keinoin. Koske on pyrkinyt tuomaan sosiaalisen esiin sote-uudistuksessa ja

toimimaan aktiivisesti tutkimus-, koulutus- ja kehittämisrakenteen suunnittelussa.

6.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntemuksen turvaaminen

Vuoden 2016 toimintasuunnitelmaan koottiin yhteisiksi sovittuja toimintoja maakunnan Perusterveydenhuollon yksikön (PTH) kanssa. Tavoitteena oli maakunnalliselle kehittämisyksikölle alustavasti hahmoteltujen toimintakokonaisuuksien jäsentäminen (ks. Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisrakenteen -suunnitelma s. 26–30) yhteisten tehtävien kautta:

- **Maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma**

Järjestämissuunnitelman hyväksyy viime kädessä sairaanhoitopiiri ja sen tekemiseen velvoittaa terveydenhuoltolaki. Päivittämisen organisoinnista vastaa Perusterveydenhuollon yksikkö. Järjestämissuunnitelman laatimiseen nimettiin työryhmä. Suunnitelman päivittämistyö on kesken.

- **Sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen maakunnallisen suunnitelman jalkauttamistyö.**

Suunnitelman uusi päivitys on valmistunut. Sen laatimisesta on vastannut Perusterveydenhuollon yksikkö. (Suunnitelma vuosille 2015–2018 löytyy sairaanhoitopiirin kotisivuilta: http://www.ksshp.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/Muu_toiminta/Perusterveydenhuollon_yksikko). Kuntien hyvinvointivastuu ja sote-uudistuksen yhteydessä kuntiin jäävä ehkäisevä työ tarvitsee tukea ja mallintamista. Tätä asiantuntijatyötä on ehdotettu myös tulevan kehittämisyksikön tehtäväksi. Koske valmisti yhteistyössä PTH-yksikön, alueen järjestöjen ja kuntien kanssa kevään aikana aiheeseen liittyvän kehittämishankkeen, jolle myönnettiin RAY-hankerahoitus joulukuussa 2016. Koske toimii hankkeen hallinnoijana.

- **Kokemusasiantuntijatoiminnan kehittäminen ja hyödyntäminen**

Asiakkaiden osallisuus ja kokemustiedon hyödyntäminen monin tavoin on laaja kokonaisuus. Sen edistämiseen on jo käytössä monia eri toimintatapoja, mutta kehitystyötä ja asenteiden muutostyötä tarvitaan. Kehittämisrakenteen suunnitelmassa on jäsennetty asiakaskokemusten hyödyntämistä asiakaspalvelutilanteisiin kiinteästi liittyvänä osana ja toimintatapana. Aiheesta valmistui keväällä 2016 ylempään

AMK-tutkinnon opinnäytetyö¹. Tähän liittyen Koske organisoii sosiaalialan asiantuntijapäiville maaliskuussa kaksi sessiota asiakaskokemusten hyödyntämisestä kehittämistyössä. Kehittäjäkumppanuudesta kerrottiin Kosken työryhmissä ja työkokouksissa. Kehittämiskumppanuus ja osallisuuden edistäminen ovat keskeisellä sijalla loppuvuonna alkaneessa PROSOS-hankkeessa. Teema saatiin myös osaksi Keski-Suomessa toteutettavaa asiakasosallisuuden hallituksen kärkihanketta, jonka toteuttamisesta vastaa Perusterveydenhuollon yksikkö.

- **Yhteinen koulutusten järjestäminen**

Yhteisesti järjestettäväksi sovittu hyvinvointiseminaari 15.9.2016 ei toteutunut.

- **Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen tulosten juurruttamistyö ja työnjaosta sopiminen**

Hankkeen kehittämistyötä on viety eteenpäin saattaen vaihtaen eri foorumeilla sekä hallituksen kärkihankkeiden suunnitelmiin. Hankkeen tuottamaa tietoa ja tuloksia hyödynnetään Kosken toiminnassa.

- **Asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistustyö**

Tietojärjestelmien uudistustyötä tehdään niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin. Koske on ollut mahdollisuuksien mukaan tuomassa ja välittämässä sosiaalihuollon asiantuntemusta esim. vaatimusmäärittelytyöhön. Koske toteuttaa Keski-Suomessa sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanoa valtakunnallisen Kansa-kouluhankkeen avulla. Koske on mukana erilaisissa maakunnallisissa sähköisen asioinnin kehittämissuorumeissa sekä yhteistyöalueen ICT-foorumissa.

6.2 Kosken työryhmät, työkokoukset ja verkostot

Koske tarjosi edelleen maakunnan ammattilaisille ja muille kiinnostuneille avoimia foorumeita eri sisältöalueiden ajankohtaisten asioiden pohtimiselle ja yhteiselle kehittämiselle.

¹ Muhonen, Maria: [Kehittäjäkumppanuus sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakaskohtaamisissa](#) YAMK-opinnäytetyö, DIAK 2016.

6.2.1 Kosken maakunnalliset työryhmät

Kosken työryhmissä jatkui toiminnan painottuminen maakunnallisten sosiaali- ja terveystalvelujen uudistamistyöhön mm. Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen työskentelyssä sekä kärkihankkeiden eräinä valmistelufoorumeina.

Kosken työryhmät vuonna 2016:

1. Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus- ja tutkimusyhteistyöryhmä

- Koske organisoii edelleen työryhmän toimintaa. Työryhmä keskittyi maakunnallisen integroidun kehittämisen-, koulutus- ja tutkimusrakenteen suunnitteluun. Työryhmä kokoontui syksyllä 2 kertaa, sillä useimmat työryhmän jäsenet olivat mukana myös laajemmassa kokoonpanossa, jossa työstiettiin monialaista Campus FI -kokonaisuutta. Työryhmän puheenjohtajana jatkoi Mikko Mäntysaari Jyväskylän yliopistosta. Sihteerinä toimi Kosken suunnittelija.

2. Keski-Suomen vammaispalvelutyöryhmä

- Työryhmä jatkoi Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen työrukkasena ja valmisteli päätyönään esityksen Keski-Suomen vammaisstrategiaksi. Työryhmä kokoontui vuoden aikana 4 kertaa ja tiiviimmin työskennelleet strategiatyörukkaset 2 kertaa. Työryhmän puheenjohtajana jatkoi Mirva Vesimäki Äänekosken kaupungista. Sihteerinä toimi Kosken suunnittelija

3. Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä

- Työryhmä jatkoi kokoontumisia aktiivisesti ja toimi yhteistyössä Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen lasten ja perheiden palveluja kehittävän työryhmän sekä LAPE-kärkihankkeen valmistelutahojen kanssa. Ryhmä kokoontui vuoden aikana 4 kertaa, 17.2., 27.4., 21.9. ja 17.11. Työryhmän puheenjohtajana jatkoi Eija Hiltunen Uuraisten kunnasta ja sihteerinä Tanja Hänninen Koskesta.

4. Keski-Suomen päihde- ja mielenterveystyöryhmä

- Työryhmää ei kutsuttu koolle vuoden 2016 aikana, koska asiaa työstiettiin Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeessa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin hallituksen nimeämässä Keski-Suomen mielenterveys- ja päihdepalvelujen ohjausryhmässä.

5. Vanhuspalveluiden työryhmä

- Työryhmä jatkoi Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen työrykkäryhmänä. Työryhmässä keskityttiin vanhuspalveluiden prosessiin, Keski-Suomen ikäihmisten palveluiden järjestämisuunnitelman sekä Ikäihmisten ja omaishoidon kärkihanke-suunnitelman työstämiseen.

6.2.2 Kosken työkokoukset

Koske järjesti vuoden 2016 aikana seuraavat työkokoukset:

1. Varhaiskasvatusjohtajien maakunnalliset neuvottelupäivät

- Vuonna 2015 alkanut työkokousten sarja jatkui. Vuoden 2016 aikana toteutettiin kaksi työkokousta, 6.4. ja 4.10., yhteistyössä Jämkin hallinnoiman OHOI - Osaamista vuorohoitoon -hankkeen kanssa. Työkokoukset keskittyivät lasten ympäri-vuorokautisen hoidon maakunnallisten raamien laadintaan.

2. Varhaiskasvatuksen maakunnallinen työkokous

- 20.4. järjestetyn työkokouksen aiheena oli varhaiskasvatuslaki, laatu ja pedagogiset käytännöt Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa sekä monikulttuurisuus

3. Kuraattorien maakunnallinen työkokous

- Järjestettiin 14.6.2016 Jyväskylän kaupungin Mankolan koulussa. Ohjelma suunniteltiin yhteistyössä maakunnan kuraattoreista koostuvan työryhmän kanssa, kuten edellisvuonna. Aiheina olivat lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma, kuntien oppilashuollon ajankohtaisaiheet, romanien opiskelun tukeminen sekä turvapaikanhakijoiden oppilashuolto.

4. Sosiaali- ja terveysjohdon työkokous

- Järjestettiin vain kerran keväällä (13.4.) yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön kanssa. Kokouksessa käsiteltiin maakunnallista vammaisten ja ikäihmisten perhehoidon koordinoitua, STM:n kärkihankevalmistelujen etenemistä Keski-Suomessa, Campus FI -osaamiskeskittymää sekä romaniasian osaamiskeskusvalmistelua. Lokakuulle sovittu työkokous peruttiin.

5. Vammaispalveluista vastaavien maakunnallinen työkokous

- Tauolla ollut työkokous järjestettiin 2 kertaa, 11.4. ja 31.10. Kokousten sisällöt koottiin työntekijöiden toiveiden perusteella. Kokouksissa käsiteltiin mm. maakunnallisen apuvälinekeskuksen kehittämistä, asiakkaan ja työntekijän kehittäjäkumppanuutta, itsemääräämisoikeuslain muutoksia ja henkilökohtaisen avun toteutustapoja kunnissa.

6. Sosiaalityön maakunnallinen työkokous

- Uusi, aikuissosiaalityön työkokouksen jatkona koollekutsuttu työkokous järjestettiin 3.5. Kokoukseen oli etäosallistumismahdollisuus. Aiheena olivat maahanmuutto, romanien kouluttautumisen tuki, sote-uudistus, kehittäjäkumppanuus, verkkoauttaminen, sosiaalihuollon asiakasasiakirjalaki sekä sosiaalihuoltolaki.

6.2.3 Verkostotyö

Koske pyrki toimimaan linkkinä alan valtakunnallisen ja alueellisen kehittämistoiminnan välillä. Verkostotyö on edelleen keskeinen osa toimintaa.

Valtakunnallisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin ja työryhmiin osallistuminen

- Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtakunnallisessa neuvottelukunnassa toimikaudella 2014–2017 on Kosken edustajana kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja Risto Kortelainen ja hänen varajäsenenään kannatusyhdistyksen hallituksen jäsen Outi Markkanen.
- Osaamiskeskusjohtajien kuukausittaiset työkokoukset, Raili Haaki
- Osaamiskeskussuunnittelijoiden verkosto, Sivi Talvensola
- Osaamiskeskusten sosiaaliasiamiesten verkosto, Eija Hiekka
- Osaamiskeskusten ESR-hankesuunnitteluverkosto, Sivi Talvensola
- Lasten ja perheiden muutosohjelma LAPE-kärkihankkeen valtakunnalliset suunnittelutyöpajat, Tanja Hänninen
- Valtakunnalliset aikuissosiaalityön päivät 27.–28.1. Vaasa, Sivi Talvensola
- Sosiaalihuollon ammattihenkilökoulutus 7.2.2016, Tampere, Sivi Talvensola
- Sosiaalityön tutkimuksen päivät 11.–12.2. Jyväskylä, Raili Haaki, Sivi Talvensola, Minna Kesänen

- Sosiaalialan asiantuntijapäivät 15.–16.3. Jyväskylä, Raili Haaki, Sivi Talvensola, Minna Kesänen
- Valtakunnalliset osaamiskeskuspäivät 24.–25.8.2016 Turku, kaikki Kosken työntekijät.

Maakunnallisiin verkostoihin osallistuminen:

- Yhteistyötapaamisia Aluehallintoviraston kanssa jatkettiin edelleen
- Yhteistyötapaamisia Keski-Suomen sairaanhoitopiirin Perusterveydenhuollon yksikön ja Keski-Suomen Kaste-hankkeiden kanssa jatkettiin edelleen. Tapaamisiin osallistuivat uusina myös shp:n Tutkimuksen ja koulutuksen vastuualue KTVA:n henkilöstöä
- Maakunnan yhteistyöryhmä MYR. Kosken nimettynä edustajana MYR:n toimintaan osallistui Raili Haaki (varajäsen Risto Kortelainen)
- Keski-Suomen järjestöareena, Raili Haaki, Sivi Talvensola

Ohjaus-, kehittämis- yms. ryhmiin osallistuminen:

- Keski-Suomen sote- ja maakuntauudistuksen poliittinen ohjausryhmä, läsnäolo- ja puheoikeus, Raili Haaki / Marja Heikkilä
- Tutkimus-, koulutus- ja kehittäminen, Keski-Suomen sote- ja maakuntauudistuksen asiantuntijaryhmä, Marja Heikkilä
- Itä-Suomen yliopiston hallinnoima Osallistava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen – PROMEQ hankkeen yhteiskunnallinen neuvonantajaryhmä, varapuheenjohtaja Marja Heikkilä
- Itä- ja Keski-Suomen SOTE-ICT-kehitystyöryhmä, Raili Haaki / Marja Heikkilä
- Jyväskylän hoivapalveluyhdistyksen Juniorinuotta–projektin ohjausryhmä, Raili Haaki
- Jyväskylän yliopiston hallinnoiman Campus FI -hankkeen ohjaus-, hanke- ja innovaatiotyöryhmä, Raili Haaki, koulutus- ja tiedotustyöryhmä Sivi Talvensola
- Keski-Suomen Hyvis-portaalia kehittävä AlueMuru-työryhmä, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Sivi Talvensola
- Keski-Suomen sairaanhoitopiirin hallinnoima Kokemusasiantuntija palveluissa -hankkeen ohjausryhmä, Raili Haaki
- Sähköisen asioinnin valmisteluryhmä, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Raili Haaki

- Jyväskylän kaupungin hallinnoiman Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen ohjausryhmä, Raili Haaki
- Jyväskylän kaupungin hallinnoiman Rainer-hankkeen ohjausryhmä, Raili Haaki
- Jyväskylän ammattikorkeakoulun hallinnoiman OHOI – Osaamista vuorohoitoon -hankkeen ohjausryhmä, Raili Haaki
- SARANA-hankkeessa kehitetyt moniammatillisen tilannearvioityöskentelymallin kehittämistyöryhmä, Sivi Talvensola

Hallitustyöskentely:

- Haukkalan säätiön hallitus, jäsen Marja Heikkilä, projektisihteeri Sivi Talvensola
- Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry:n hallitus, Marja Heikkilä ry:n puheenjohtajana
- Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistyksen hallitus, Marja Heikkilä
- Huoltaja-säätiön hallitus, Marja Heikkilä varapuheenjohtajana
- Perusturvaliikelaitos Saarikan johtokunta, Marja Heikkilä ja Raili Haaki
- Sosiaaliasiamiehet ry, Eija Hiekka

Luennot ja puheenvuorot

- **Keski-Suomen maakunnan ja soten muutossuuntia – millä asialla järjestömmme tässä toimintaympäristössä on?** Puheenvuoro 13.4.2016 Keski-Suomen yhteisöjen tuki KYT ry:n Yhteistä hyvää -yhdistysten kehittämiskoulutuksessa, Raili Haaki
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatioon perustuva tutkimus- ja kehittämisrakenne Keski-Suomessa.** Puheenvuoro 6.6.2016 Etelä-Pohjanmaan sote-palvelurakennemuutoksen taustatietoryhmän benchmarking-tilaisuudessa, Seinäjoki, Raili Haaki
- Sosiaaliasiamies Eija Hiekan opetustehtävät Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, Jyväskylän yliopistossa ja Jyväskylän avoimessa yliopistossa.

7 KOSKEN PALVELUTOIMINTA

Kosken palvelutoimintaan kuuluu sosiaaliasiamiestoiminta, kiertävä lastensuojelun erityissosiaaliryöntekijä, lastensuojelun edunvalvonta, konsultoiva

erityislastentarhanopettaja, lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä, työnohjaus, koulutus ja konsultointi sekä selvitystyöt.

7.1 Sosiaaliasiamiestoiminta

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliasiamiespalvelussa vuosi 2016 oli ensimmäinen maakunnan kaikki kunnat kattava täysi toimintavuosi. Päätoimisena sosiaaliasiamiehenä on vuodesta 2004 saakka työskennellyt Eija Hiekka. Jyväskylän kaupungissa Palokan, Tikkakosken ja Vaajakosken sosiaaliasiamiehenä toimii oman työnsä ohessa Tanja Hänninen. Sijaistuksiin on tarvittaessa saatu apua suunnittelija Sivi Talvensolalta, joka on myös ollut laatimassa vuosittaista selvitystä. Kosken suunnittelijan asiantuntemusta käytettiin valtakunnallisen sosiaaliasiamiestoimintaa koskevan kyselyn laadintaan. Asiamiehet ovat osallistuneet useisiin ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin ja Eija Hiekka aloitti syksyllä 2016 rakenteellisen sosiaalityön erikoistumisopinnot.

Sosiaaliasiamiestyö on aiempien vuosien tapaan ollut enimmäkseen asiakaspalvelua: yhteydenottoihin vastaamista ja sosiaalihuollon palveluja koskevaa selvittelyä, tiedotusta ja neuvontaa. Osa asioista edellytti henkilökohtaista tapaamista ja asiakkaiden pyynnöstä osallistuttiin asiakaspalavereihin ja palvelusuunnittelutilanteisiin. Tehtävään on lisäksi kuulunut yhteistyötä julkisten ja yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien, järjestöjen ja sosiaalialan kehittämishankkeiden kanssa. Opetustehtäviä on ollut sekä Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, Jyväskylän yliopistossa että Jyväskylän avoimessa yliopistossa.

Sosiaaliasiamies on koonnut kunnittain palautetietoa sosiaalihuollon palvelujen toimivuudesta, seurannut asiakkaan oikeuksien ja aseman kehitystä sekä laatinut lakisääteisen vuosittaisen selvityksen kunnanhallituksille. Selvitys on toimitettu myös kuntien perusturvalautakuntiin, tarkastuslautakuntiin, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon, Sosiaali- ja terveysministeriöön, Lapsiasiavaltuutetun toimistoon ja Valviraan. Vuoden 2015 selvitys julkaistiin sähköisessä muodossa maaliskuussa 2016 ja siitä lähetettiin tiedote viestimille. Palvelujen tilaa ja kehittämistarpeita käsiteltiin kunnanhallituksissa, sosiaalilautakunnissa ja kuntakäynneillä. Palvelupalautetta hyödynnettiin lisäksi koulutusten ja kehittämishankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Vuonna 2016 sopimuskunnista tuli 549 eri asiaa koskevaa yhteydenottoa (576 vuonna 2015) ja muista kunnista tuli 10 (18) asiointia. Yhteydenottojen määrä vaihteli kuukausittain 24–63, vähiten niitä tuli heinäkuussa ja eniten marraskuussa. Aiemmasta poiketen palautetta tuli nyt enemmän palvelun

toteuttamisesta kuin viranhaltijapäätöksistä, tyytymättömyys oli edelleen yleisempää kuin pelkkä tiedustelu. Eri palveluja koskeva asiointitarve voi vaihdella vuosittain, mutta monissa palveluissa vaihtelu on yllättävän vähäistä. Toimeentulotuki aiheutti 204 asiointia (223 vuonna 2015), lastensuojelu 87 (86), vammaispalvelut 65 (66), ikääntyneiden palvelut 45 (45), perheasiat 23 (36), sosiaalityö 16 (16), kotihoito 15 (14), kehitysvammahuolto 14 (25), omaishoidontuki 9 (17), päihdehuolto 6 (2) ja lasten päivähoidon 5 (7) asiointia. Muusta kuin sosiaalihuollosta, usein Kelan asioista, tuli 60 (39) asiointia.

Pienikin asiämäärä voi kertoa suurista ongelmista. Monista kunnista tuli paljon palveluja käyttävien ja paljon huolenpitoa vaativien asiakkaiden yhteydenottoja, jotka työllistivät myös sosiaaliasiamiehiä erittäin runsaasti. Asiointeja tuli vuonna 2016 kaikista Keski-Suomen kunnista, eniten Jyväskylältä: 263 eri asiaa (48 %), Äänekoskelta 50 (9 %), Laukaasta 41 (7 %) ja Jämsästä 33 (6 %) asiaa. Sosiaalihuollon palvelupalautetta ja asiakkaan aseman kehitystä kuvataan tarkemmin sosiaaliasiamiehen selvityksessä.

7.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän kahdentenatoista toimintavuonna palvelua tarjottiin edelleen Keski-Suomen maakunnan kunnille sekä muille toimijoille. Kiertävänä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijänä toimi Tanja Hänninen.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palveluna tarjottiin konsultaatiota, työparityöskentelyä sekä koulutusta lastensuojelun ja lasten huollon ja tapaamisoikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. Kysyntää palveluun on ollut tasaisesti ympäri vuoden, myös kesäaikaan. Vuoden 2016 aikana kysyntää työparityöskentelyyn on ollut niin runsaasti, ettei kaikkia työtehtäviä ole ollut mahdollista ottaa vastaan.

Kuten edellisinäkin vuosina, työapua on kysytty mm. lastensuojeluntarpeen selvityksiin, olosuhdeselvitykseen ja työpariksi lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon asiakastyöhön. Vuonna 2016 palvelua ovat käyttäneet seuraavat kunnat: Hankasalmi, Jyväskylä, Jämsä, Kuhmoinen, Multia, Toivakka ja Laukaa. Hankasalmen ja Laukaan kanssa laadittiin erilliset, useamman kuukauden mittaiset toimeksiantosopimukset kokonaisten työpäivien ostamisesta. Muutoin työstä laskutettiin vuoden alussa tarkastetun suoritettaksan mukaisesti.

Tanja Hänninen toimi vuonna 2016 Keuruun, Multian ja Hankasalmen nimeämänä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosovittelijana. Vuoden aikana työksi oli mahdollista ottaa yksi täy-

täntöönpanosovittelu, jonka kohdalla ei syntynyt jääviysongelmaa muista työtehtävistä johtuen.

Tanja Hänninen jatkoi VOIKUKKIA-vertaisryhmätoiminnan aluekoordinaattorina Keski-Suomessa, vuoden 2016 aikana neljä kertaa kokoontuneen Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän sihteerinä sekä toimi lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän sihteerinä kahdessa kokouksessa.

7.3 Lastensuojelun edunvalvonta

Lastensuojelun edunvalvojan palveluja tarjottiin Koskesta vuonna 2016 toista vuotta. Palvelun kysyntää oli runsaasti. Lastensuojelulain 22 §:n mukaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee hakea lapselle edunvalvojaa käyttämään huoltajan puhevaltaa, mikäli on perusteltu syy epäillä, ettei huoltaja voi puolueettomasti valvoa lapsen etua asiassa tai edunvalvojan määrääminen on tarpeen asian selvittämiseksi tai muutoin lapsen edun turvaamiseksi. Koskessa lastensuojelun edunvalvojana toimii Tanja Hänninen. Toiminta perustuu suoritettakseen.

7.4 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hallinnoima konsultoivan erityislastentarhanopettajan palvelutoiminta alkoi vuonna 2009 kuuden kunnan yhteisellä sopimuksella. Vuonna 2016 palvelutoimintaa jatkettiin sopimuksin 30.6 saakka seitsemän (7) kunnan ja 1.8.–31.12.2016 kuuden (6) kunnan kanssa. Konsultoivana erityislastentarhanopettajana on toiminut Tuulikki Koljonen.

Kunnat maksoivat toiminnasta aiheutuneet kulut suhteessa käyttämänsä palvelun määrään. Ohjausryhmä kokoontui 2 kertaa 25.4 ja 9.11. Konsultoivan erityislastentarhanopettajan palveluja ostettiin myös yksityiseltä palveluntuottajalta, erityislastentarhanopettaja Hellevi Ahoniemeltä.

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja osallistui varhaiskasvatussuunnitelman (VASU) ja varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelman (VARSU) sekä esiopetussuunnitelman laatimiseen (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet) yhteistyössä lasten vanhempien, varhaiskasvatus- ja esiopetushenkilöstön sekä muiden asiantuntijatahojen kanssa. Lisäksi hän oli mukana kuntien moniammatillisissa työryhmissä, joissa suunniteltiin ja kehitettiin varhaiserityiskasvatusta ja siihen liittyviä lasten ja perheiden palveluja. Tehtävänä on ollut myös seudullisen ja alueellisen varhaiserityiskasvatuksen kehittäminen. Pohjoisen Keski-Suomen varhaiserityisopettajat kokoontuivat

Saarijärvellä 7.11, jossa aiheena: ”Monikulttuuristen lasten varhaiskasvatus ja esiopetus”.

Konsultoivan erityislastentarhanopettajan toimintatapoina ovat olleet:

- jalkautunut, suora henkilöstön ohjaus ja konsultaatio
- kuntien työntekijän työparina toimiminen
- osallistuminen asiakastapaamisiin/kotikäynteihin/neuvotteluihin
- puhelinkonsultaatio
- pedagogisen toiminnan suunnittelu yhdessä henkilöstön kanssa
- yksilö-/pienryhmätyöskentely lasten ja terapeuttien kanssa
- varhaiserityiskasvatukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen
- uusimpaan tutkimukseen ja hyväksi todettuihin toimintamalleihin perustuva kehittämissyö

7.5 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä

Lastensuojelulain (417/2007) 14 §:n mukaan "Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulee asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajista, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoista sekä muista lastensuojelutyössä tarvittavista asiantuntijoista koostuva lastensuojelun asiantuntijaryhmä. Lastensuojelun asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa ja muussa lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi."

Keski-Suomessa asiantuntijaryhmän toimintaa on koordinoanut Koske vuodesta 2009 lähtien. Ryhmän olemassaololla turvataan lain toteutuminen. Edellisen vuoden kokemusten perusteella ryhmä saa tehtäväkseen yhä moniulotteisempia asiakastilanteita, joissa edellytetään yhä vaativampaa erityisasiantuntijuutta, etenkin laki- ja psykiatrasta osaamista. Tarvittavan asiantuntumuksen saaminen konsultaatioihin lisäsi kustannuksia tilanteissa, joissa sitä ei ole saatavissa maakunnasta (esim. jääviys). Hinnoittelua muutettiin siten, että konsultaatiosta veloitettiin todellisten kustannusten mukaan.

Asiantuntijaryhmän kokouksiin oli varattu ennakoon 9 kokoontumisaikaa kuukauden viimeiselle perjantaille kesäkuukausia lukuun ottamatta. Vuonna 2016 asiantuntijaryhmä kutsuttiin koolle 3 kertaa, joista kaksi oli ennakoon

sovittujen kokoontumisaikojen ulkopuolella äkillisiin tarpeisiin koollekutsuttuja kokouksia.

Asiantuntijaryhmän toiminnan kehittämistä jatkettiin arvioimalla toteutunutta toimintaa sekä käymällä neuvotteluja toiminnan mukaan saattamiseksi Campus FI -hankkeen jatkoksi perustettuun Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymän innovaatiolaboratorioon.

7.6 Koulutus ja konsultointi

Vuoden aikana toteutettiin yksi lastensuojeluun ja lapsiperheisiin suuntautunut maksullinen lakikoulutus. Suunnitelmissa ollut maksullinen työhyvinvoinnin koulutuspäivä ei lopulta päätynyt toteutetukseen.

- **22.2. Sosiaalihuollon lapsiperheitä koskevien asiakirjojen luovuttaminen asiakkaille ja muille viranomaisille.** Käytännönläheinen lakikoulutus suunnattiin lasten ja perheiden kanssa toimiville sosiaalihuollon ammattilaisille. Päivään osallistui 34 ammattilaista eri puolilta maakuntaa. Kouluttajana toimi OTK Kati Saastamoinen Aavalex Lakimiespalveluista. Palautetta antaneet 11 osallistujaa olivat tyytyväisiä koulutuksen sisältöön ja kouluttajan asiantuntemukseen. Saatu tieto koettiin käyttökelpoiseksi omaan työhön.

Yhteistyötä tiivistettiin suunnitellun mukaisesti Jyväskylän kesäyliopiston kanssa kartoittamalla yhteistoimintamahdollisuuksia, välittämällä kunnista esiin nousseita koulutustarpeita ja tiedottamalla kuntiin kesäyliopiston ope-
tustarjonnasta.

Olimme yhteistyökumppanina järjestämässä mm. seuraavia tilaisuuksia:

- Moniammatillisen asiakastyön intensiivijakso, ns. SARANA-jakso, aloitusseminaari 25.1. ja loppuseminaari 4.4., järjestäjinä Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Koske
- Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanohanke Kansa-koulun aloitusseminaari 4.2.2016, Jyväskylä, Kansa-koulu-hanke, Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Koske
- Keskustelutilaisuudet perustoimeentulotuen siirtämisestä Kelalle 10.3., 15.6. ja 27.9. Kela, Koske

- Sosiaalialan asiantuntijapäivät 15.–16.3. Jyväskylä, sessiot A1 ja B1 Asiakaskokemuksen hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä, yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin, Sininauhaliiton ja Suomen Kasperin kanssa. Päivien suunnittelusta ja järjestelyistä vastasi Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia, yhteistyökumppaneinaan Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan sosionomit ja ohjaajat ry, Sosiaalitoimen Sosiaalityöntekijät ry, Talentia Keski-Suomi ry, Koske
- Järjestöjen rooli tulevassa maakunnassa? Sote- ja maakuntauudistus Keski-Suomessa 13.10. Jyväskylä, Keski-Suomen yhteisöjen tuki KYT ry, Koske
- Haukkalan säätiön foorumi IV 30.11. Jyväskylä

Konsultointi

- Kosken suunnittelijan työpanosta myytiin Keski-Suomen vammais- palvelusäätiölle tapahtumien järjestelyyn eri vaiheissa vuotta sekä Haukkalan säätiölle kotisivujen päivittämiseen ja tapahtumien järjestämiseen

7.7 Selvitystoiminta

Koske laati joulukuussa 2016 yhteistyössä Länsi- ja Keski-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaidon kanssa *esiselvityksen sosiaalihuollon henkilöstörakenteesta ja eläköitymisestä vuosina 2017–2025*. Lisäksi erityisen tarkastelun kohteena oli sosiaalityöntekijöiden tilanne. Kosken tehtävänä oli valtakunnallinen tarkastelu² Sosiaalitaidon keskittyessä alueelliseen kuvaukseen. Esiselvitys toteutettiin sosiaali- ja terveysministeriön tilauksesta ja se toimii vuonna 2017 toteutettavien alueellisten selvitysten taustana. Näiden pohjalta valtakunnallisen sosiaalihuollon ammattihenkilöneuvottelukunnan tehtävänä on toimikaudella 2016–19 laatia ehdotus sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjaon uudistamiseksi.

Kosken suunnittelija kokosi kesällä 2016 Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen toimeksiannosta *tilastokoonnin*³ Mielenterveys-, päihde- ja aikuis- sosiaalityön uudistaminen Keski-Suomessa -raportin⁴ liitteeksi.

² [Sosiaalihuollon henkilöstörakenne, eläköityminen ja sosiaalityöntekijätilanne. Tiivistelmä ja Diat.](#) (pdf)

³ [Raporttiin liittyvät tilastot](#) (pdf)

⁴ [Mielenterveys-, päihde- ja aikuissosiaalityön uudistaminen Keski-Suomessa -raportti](#) (pdf)

7.8 Työnohjaus

Koske tarjosi edelleen työnohjausta maksullisena palvelutoimintana. Koulutettuna työnohjaajana toimii johtaja Raili Haaki. Vuoden aikana jatkui edellisenä syksynä käynnistynyt työyhteisön työnohjausprosessi.

8 KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA

8.1 Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa

Kevään aikana valmisteltiin ja toteutettiin osaamisen kehittämisen kokonaisuuden siirto erikoissuunnittelijalle kokonaisuudesta vastanneen koulutuspäällikön siirtyessä eläkkeelle kesäkuussa. Osaamisen kehittämisestä tuotettiin keväällä erillinen raportti, jossa raportoitiin myös kevään toiminta osaamisen kehittämisen osalta.

Koulutuksen järjestäminen

Syksyllä toteutuivat kaksi verkkokurssia kurssia: Rahapeliongelmiin kohtaaminen 5 op, Jyväskylässä ja Rahapeliongelmiin kohtaaminen mielenterveydyssä 2 op Tampereella. Syksyllä kursseille osallistujia oli yhteensä 45 (arvio, koska lopulliset tilastot saadaan vasta vuoden lopussa). Pelihaittojen ehkäisy - itseopiskeluaineistoon on kirjautunut 100 henkilöä. Syksyllä järjestettiin yhteistyökumppaneiden toimesta kaksi Rahapeliriippuvuus hallintaan -koulutusta, joihin osallistui 17 henkeä. Talentia-päivillä ja päihdepäivillä markkinoitiin itseopiskeluaineistoa.

Kouluttajaverkosto

Kouluttajaverkostolle on sekä keväällä että syksyllä lähetetty kaksi kertaa ajankohtaistiedotteita. Koulutusta suunnitteleviin tai järjestäviin kouluttajiin on oltu yhteydessä säännöllisesti.

Kuntatuki

Kuntien vertaiskehittämishankkeen (Eksote, Pori, Tampere ja Kainuun sote) raportointi on toteutettu valmistelemalla artikkeli, jonka käsikirjoitus on lähes valmis. Innokylään on kuvattu keskeiset työvälineet ja mallit, jotka liittyvät rahapeliongelmiin liittyvien palvelujen arviointiin ja kehittämiseen. Julkaistaan tammikuussa 2017. Hankkeeseen liittyvät seminaarit järjestettiin Tampereella ja Kajaanissa. Osallistujia seminaareissa oli yhteensä 130.

Rahapeliongelmien ehkäisyn ja hoidon palvelujen arviointia ja kehittämistä on jatkettu paikallisen työn näkökulmasta ja osana sote-uudistusta yhteistyössä THL:n toimijoiden kanssa.

- Ehkäisevän päihdetyön lain implementaatio tutkimus ja kehittämishankkeen käynnistäminen ja toteutus yhteistyössä Jani Selinin ja Eija Pietilän kanssa. Aineistonkeruun ensimmäinen vaihe ja alustava analyysi on toteutettu.
- Sosiaalityö ja rahapelaaminen -tutkimus- ja kehittämishankkeen suunnittelu ja toteutus yhteistyössä Johanna Tassopoulus-Järvisen ja Eija Pietilän kanssa. Aineistonkeruu on lähes kokonaan toteutettu.
- Rahapeliongelman tunnistaminen ja puheeksiotto peruspalveluissa - kehittämishanke Vantaan pilotti: Yhteistyö Vantaan ehkäisevän päihdetyön yksikön ja Arpa-projektin kanssa. Tiedonkeruun ja kehittämisen tuki. Pilotti ja koulutuskokonaisuus on toteutettu
- Rahapelaaminen tietohanke – Hankevalmistelu ja käytännön toteutuksen tuki. Hanke toteutui suunnitelman mukaisesti.
- Selvitys rahapelaamiseen liittyvien palvelujen tiedollisesta saavutettavuudesta yhteistyössä Sanna Wuorion kanssa. Aineisto kerätty.

Vuoden aikana on oltu Talentia-päivillä, Terve-Sos-tapahtumassa ja Päihdepäivillä. Kuntatuki on jatkanut yhteistyötä THL:n ehkäisevän päihdetyön yksikön ja Ehyt ry:n kanssa rahapelihaittojen integroimiseksi osaksi ehkäisevää päihdetyötä ja Pakka-toimintamallia osallistumalla valtakunnallisen Pakka-verkoston toimintaan ja AVI-koordinaattoreiden tapaamiseen.

8.2 Kansa-koulu

Kansa-koulu – Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanon valtakunnallinen hanke toteutetaan sosiaalialan osaamiskeskusverkostoa hyödyntäen. Hankkeelle on myönnetty valtionavusta ajalle 1.8.2015–31.12.2017. Hanketta hallinnoi Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socom.

Hankkeen tarkoituksena on (1) tukea kansallisten luokitusten ja asiakirjarekenteiden toimeenpanoa sosiaali- ja terveydenhuollon tuotantoorganisaatioiden asiakastietojärjestelmiin, niin että ne noudattavat sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain vaatimuksia, (2) kehittää sosiaalialan henkilöstön osaamista ja valmiuksia tuottaa sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaisia asiakastyön dokumentteja ja (3) tukea sosiaalialan organisaatioiden valmiutta liittyä valtakunnalliseen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon.

Osaamiskeskusalueille on osoitettu henkilöresurssia hankkeen toimenpiteiden toteuttamiseen. Koskessa 1.4.2016 alkaen työskennelleen osa-aikaisen (50 %) aluekoordinaattorin tehtävänä on edistää ja tukea kuntia sekä Kosken alueella toimivaa hankkeen pilottiorganisaatiota hankkeen tavoitteiden mukaisessa kehittämistyössä.

Koske oli mukana järjestämässä Kansa-koulu-hankkeen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanon aluekiertuetta 4.2.2016 Jyväskylässä.

Syksyn 2016 aikana Kosken alueella järjestettiin 1. vaiheen kirjaamisvalmentajien nelipäiväinen valmennuskokonaisuus, johon osallistui yhteensä 38 henkilöä Keski-Suomen kunnista, Jyväskylän ammattikorkeakoulusta ja yksityisen sosiaalipalveluntuottajan alaisuudesta. Ensimmäiset kirjaamisvalmentajien järjestämät organisaatiokohtaiset kirjaamisvalmennukset käynnistyivät Kosken alueella loppuvuodesta 2016.

8.3 Rainer

Rainer-hankkeen toimenpiteillä edistetään keskisuomalaisten romanien etenemistä kohti työelämää. Hankkeen tarkoituksena on keskisuomalaisten romanien koulutustason parantaminen. Lisäksi hankkeen toimenpitein tuotetaan lisäarvoa olemassa oleviin palveluihin ja edistetään monialaisten palveluiden hyödyntämistä. Hankkeen tavoitteena on tukea romanien koulutautumista, ammatin hankkimista, työpaikkojen löytymistä sekä työssä menestymistä. Hankkeessa puretaan koulutukseen hakeutumiseen ja tutkintojen loppuun suorittamiseen liittyviä esteitä esimerkiksi tukihenkilötoiminnalla, perhetyöllä ja opiskelijoille räätälöidyllä valmennusohjelmalla.

Hanketta hallinnoi Jyväskylän kaupunki, osatoteuttajina toimivat Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Hanketta rahoittaa Euroopan unionin sosiaalirahasto ja Keski-Suomen elinkeino- liike ja ympäristökeskus. Hanke toteutetaan ajalla 1.6.2015–31.1.2018.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen rooli hankkeessa on kytkeä romaniasiat sosiaalialan osaamiskeskustoimintaan yhdeksi sen erityistehtäväksi. Taustalla on ROMKO-esiselvityksessä (2014) jäsenetty suunnitelma valtakunnallisen romaniasiain tutkimus- ja kehittämistyön käynnistämiseksi. Kosken osuudesta vastaa Kosken johtaja, jonka työajasta on kohdennettu 10 % hankkeen toteutukseen.

Vuoden aikana romaniasiat olivat esillä monissa Kosken tilaisuuksissa (Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä, Sosiaalityön työkokous, Keski-

Suomen kuraattorien työkokous, Keski-Suomen SOTE-johdon työkokous). ”Romaniasiaain osaamiskeskuksen” perustamisesta käytiin vuoden aikana useita neuvotteluja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Loppuvuonna 2016 Koske sai STM:ltä toimeksiannon toteuttaa selvityksen romanilasten, -nuorten ja -perheiden palveluista osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa (LAPE). Selvitys toteutettiin tammikuussa 2017.

8.4 Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke

Keski-Suomen SOTE 2020-hanke päätti toimintansa vuoden 2016 loppuun lopussa. Hankkeen tavoitteena oli rakentaa Keski-Suomeen asukas- ja asiakaslähtöinen tuotantorakenne ja toimintamalli, jolla turvataan Keski-Suomen asukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelut. Hanke oli sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama KASTE -hanke, jonka kuntarahoitusosuudesta vastasivat Jyväskylän kaupunki ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Hankkeessa olivat mukana Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ja sen kaikki 21 jäsenkuntaa. Hanke kesti kaksi ja puoli vuotta, 1.3.2014–31.10.2016.

Hanke tuotti sille asetetun tavoitteen mukaisesti maakunnan *sote-uudistusta ja -mallia* koskevat yleiset ehdotukset. Keskeistä niissä ovat lähiyhteisöstä lähtevä asukkaiden monipuolinen toiminta ja keskinäinen tuki sekä sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän perustehtävän turvaaminen: asukkaiden tukeminen arjessa pärjäämisessä ja mielekkään elämän rakentamisessa. Jos tämä ei toimi, kustannukset karkaavat ja ihmiset voivat pahoin.

Hanke tuotti eväitä palveluprosessien uudistamiseen. Yhdessä rakennetaan *lasten, nuorten ja perheiden* maakunnan laajuista perhekeskusverkostoa ja kootaan erityisosaamista uudenlaiseen tuki- ja osaamiskeskukseen. *Ikääntyneiden* palveluiden muutosprosessi on jo lähtenyt liikkeelle. Kotihoidon uudistus on välttämättömyys, jotta selvitään tulevaisuuden haasteista. *Kuntoutus* eri muodoissaan on saatava maakunnan eri ammattilaisten yhteiseksi tahtotilaksi. *Vammaisstrategian* eväillä päästään uudistamaan maakunnan vammaistyön rakenne vastaamaan tätä päivää. Osiossa on myös *mielenterveys-, päihde- ja aikuissosiaalityön* kokonaisuuden uudistamishdotus, jota on työstetty työryhmässä mm. Eksoten kokemusten tuella.

Hanke järjesti esimiehille valmennuksen, jonka tarkoituksena oli käynnistää tulevaisuuden johtamiskulttuurin uudistaminen. Myös SOTE–JET- ja SOTE-lähiesimiehen ammattitutkinnon koulutuksen suunnittelun ja käynnistämisen punaisena lankana on ollut tulevaisuuden johtamiskulttuuri ja palveluintegraation edistäminen.

Hankkeen toteutusta tuettiin pilotoimalla keskeisiksi arvioituja asioita eri puolilla maakuntaa. Näitä olivat mm: *asiakaslähtöisyys, integraatio, kuntoutus,*

palveluohjaus ja Lean -menetelmä. Hankkeen tuloksista kertovat raportit löytyvät seuraavan linkin takaa:

http://www.jyvaskyla.fi/sote2020/tilastot_ja_raportit

8.5 PRO SOS - Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa

Valtakunnallista, sosiaalialan osaamiskeskusten ja kuntien yhteistyönä suunnittelemaa PRO SOS – uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa -hanketta käynnisteltiin Keski-Suomessa loppuvuodesta 2016 ehdollisen rahoituspäätöksen saamisen jälkeen. Lähes kaksivuotisen, monivaiheisen valmistelun jälkeen PROSOS-hanke sai lopullisen rahoituspäätöksen tammikuussa 2017. Hankkeelle myönnettiin rahoitus ajalle 1.8.2016–31.12.2018.

Osahankkeet ovat aloittaneet toiminnan eriaikaisesti. Valtakunnallinen hanke käynnistyi virallisesti vasta hankerahoituksen varmistuttua tammikuussa 2017. Hankkeen aloitus on siten viivästynyt suunnitellusta. Keski-Suomen osahankkeeseen palkattiin kokoaikainen hankekoordinaattori 1.11.2016 alkaen. Kosken suunnittelija käynnisti hanketta osa-aikaisena työnä syyskuusta 2016 alkaen ja jatkaa hankkeessa 25 % työpanoksella.

PROSOS-hanke kohdentuu heikoimmassa sosiaalisessa asemassa olevien, erityistä tukea tarvitsevien kansalaisten sosiaalisen osallisuuden tukemiseen. Se kuuluu Euroopan sosiaalirahaston toimintalinjaan 5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta, erityistavoitteena työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen. Hanke koostuu valtakunnallisesta koordinaatiohankkeesta ja sen ohjauksessa toimivasta 14:stä aluepilotista.

Keski-Suomen osahankkeen tarkoituksena on sosiaalityön asiakasprosessiin kuuluvaa omatyöntekijätoimintaa kehittämällä ja mallintamalla edistää erityistä ja monialaista tukea tarvitsevien henkilöiden toimintakykyä ja osallisuutta omassa arjessaan ja omien palvelujen suunnittelussa sekä kehittää sote-palveluita paremmin vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin tuottamalla uudenlaista tietoa asiakkaan ja ammattilaisen yhteistyönä kehittäjäkumppanuuden kautta.

Hankkeeseen osallistuu Keski-Suomen alueelta 14 kuntaa tai kuntayhtymää: Jyväskylän kaupunki, Perusturvaliikelaitos/SOTE ky Saarikka, (=Saarijärvi, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Karstula), Kinnula, Pihtipudas, Viitasaari, Hankasalmi, Toivakka, Joutsa, Laukaa, Luhanka, Äänekoski, Jämsä, Kuhmoinen ja Uurainen. Lisäksi hankekumppanina on yksityisiä lastensuojelupalveluja tarjoava Ankkurin Huoltamo Oy.

Osahankkeen toiminta keskittyi toiminnan suunnitteluun, tiedottamiseen, hankkeen kuntakumppaneiden tapaamisiin ja verkostoitumiseen alueen muiden toimijoiden ja hankkeiden sekä sote-valmisteluryhmien kanssa.

8.6 Campus FI ja KeHO

Koske oli yksi kymmenestä aiesopimuksen kirjoittajista vuonna 2016 toteutetussa Campus FI -esiselvityksessä. Sen tavoitteena oli rakentaa vahvaan eri toimijoiden yhteistyöhön perustuva terveys- ja sosiaalihuollon osaamiskeskittymä (Campus FI), joka sisältää tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja koulutustoimintaa. Osaamiskeskittymän perusajatuksena oli kokonaisvaltainen näkemys väestön terveydestä ja hyvinvoinnista. Esiselvityshankkeen toteutuksesta vastasivat Jyväskylän yliopisto, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Campus FI -työskentely toteutettiin työryhmissä, joita olivat hanke-, koulutus, innovaatio-, tutkimus- ja viestintätyöryhmä. Kosken edustajia osallistui kaikkiin työryhmiin sekä hankkeen ohjausryhmään. Työskentelyn aktiivisiin vaihe ajoittui huhti–syyskuulle.

Työskentelyn tuloksena laadittiin suunnitelma Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymästä (KeHO), jonka toiminnan rakentamisesta sovittiin aiesopimuksella 3.10.2016. Koske ja 15 muuta toimijaa allekirjoittivat sopimuksen. KeHO:n ideana on yhdistää liikunnan ja terveyspuolen osaaminen samaan osaamiskeskittymään. Keskittymän osa-alueet ovat terveys- ja sosiaaliala, kuntoutus sekä liikunta sisältäen urheilun ja huippu-urheilun. Näiden lisäksi Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymään tulee myös tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja koulutustoimintaa. Jokainen aiesopimuksen allekirjoittanut sopijaosapuoli osallistuu kehittämishankkeeseen omien strategisten tavoitteidensa mukaisesti.

8.7 Valmistelussa olleet hankkeet

8.7.1 Yhdessä ei olla yksin - järjestöjen ja kuntien hyvinvointiyhteistyö

Kevästä 2015 lähtien työstettiin usean järjestön yhteistyönä kehittämishanketta, jonka tavoitteena on toimintamallien kehittäminen ja tavoitteellisen yhteistyön toteuttaminen paikallisessa hyvinvointitehtävässä siten, että asukkaiden kokema yksinäisyys ja turvattomuus vähenevät. Kosken ja Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen edustajat ovat olleet keskusteluissa mukana alusta saakka.

Alkuvuodesta 2016 valmistelutahojen kanssa sovittiin, että Koske ottaa päävastuun hankkeen valmistelusta, toimii hakijana ja hallinnoijana. Hanke jätettiin RAY:n rahoitushakuun toukokuussa. 16.12.2016 hanke sai ehdollisen päätöksen haetulle rahoitukselle täysimääräisenä ajalle 1.3.2017–31.12.2019. Hanke käynnistyy keväällä 2017.

LIITTEET

LIITE 1. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n jäsenet joulukuussa 2016

1. Hankasalmen kunta
2. Haukkalan lastenpsykiatrisen hoitolaitoksen kannatusyhdistys ry
3. Joutsan kunta
4. Jyväskylän aikuisopiston Sosiaali- ja terveysala (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
5. Jyväskylän ammattikorkeakoulu
6. Jyväskylän ammattiopiston Sosiaali- ja terveysalan oppilaitos (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
7. Jyväskylän Katulähetys
8. Jyväskylän kaupunki
9. Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry
10. Jyväskylän yliopisto
11. Jyvässeudun Omaishoitajat ry
12. Jämsän ammattiopisto (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
13. Kannonkosken kunta
14. Karstulan kunta
15. Keski-Suomen kehitysvammaisten tukipiiri ry
16. Keski-Suomen muistiyhdistys ry
17. Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistys
18. Keuruun kaupunki
19. Kinnulan kunta
20. Kivijärven kunta
21. Konneveden kunta
22. Kuhmoisten kunta
23. Kuiville Pyrkivien Tuki ry
24. Kyyjärven kunta
25. Laukaan kunta
26. Luhangan kunta
27. Mannerheimin lastensuojeluliiton Keski-Suomen piiri
28. Multian kunta
29. Muramen kunta
30. Pelastakaa lapset ry
31. Pesäpuu ry
32. Pihtiputaan kunta
33. Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksen Sosiaali- ja terveysala
34. Puustellin Tuki ry
35. Saarijärven kaupunki
36. Sininauhaliitto
37. Sovatek-säätiö
38. Talentia Keski-Suomi ry
39. Toivakan kunta
40. Uuraisten kunta
41. Vaajakosken suvanto ry
42. Varttuneiden asumisoikeusyhdistys JASO
43. Viitasaaren kaupunki
44. Väentupa ry
45. YAD
46. Äänekosken kaupunki

LIITE 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n hallitus vuosille 2015–2017

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistyksen vuosikokouksessa 26.3.2015 valittiin uusi hallitus. Kosken hallituksen jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä ovat:

1. Risto Kortelainen, Jyväskylän kaupunki, varajäsen Anssi Niemelä
2. Sari Välimäki, Keski-Suomen Sosiaaliturvayhdistys, varajäsen Satu Kelin
3. Tuija Hauvala, Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry, varajäsen Lari Kemiläinen, Vaajakosken Suvanto ry
4. Heljä Siitari, Talentia Keski-Suomi ry, varajäsen Marianne Koikkalainen
5. Mikko Mäntysaari, Jyväskylän yliopisto, varajäsen Kati Närhi
6. Mirja Immonen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, varajäsen Kare Norvapalo
7. Outi Markkanen, Äänekosken kaupunki, varajäsen Raija Kolehmainen
8. Jouko Janhonen, K-S kehitysvammaisten tukipiiri, varajäsen Olli-Pekka Haverinen
9. Mirja Lavonen-Niinistö, Mannerheimin lastensuojeluliiton Järvi-Suomen piiri, varajäsen Pia Lahtinen, 9/2016 alkaen Jari Ketola Pesäpuu ry
10. Sakari Möttönen, Varttuneiden asumisoikeusyhdistys JASO ry, varajäsen Kirsti Kokkola, JAO
11. Vuokko Hiljanen, Laukaan kunta, varajäsen Mikael Palola, SoTe kuntayhtymä/Perusturvaliikelaitos Saarikka

LIITE 3. Kosken henkilöstö vuonna 2016

Kosken palkkaama henkilöstö:

1. **Raili Haaki**, johtaja ajalla 1.4.2014–31.10.2016
2. **Marja Heikkilä**, johtaja 1.1.2016 alkaen
3. **Sivi Talvensola**, suunnittelija
4. **Eija Hiekka**, sosiaaliasiamies
5. **Tanja Hänninen**, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä
6. **Tuulikki Koljonen**, konsultoiva erityislastentarhanopettaja
7. **Marianne Kuorelahti**, hankekoordinaattori, PRO SOS – Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa (11/2016 alkaen)
8. **Tuula-Leena Raiski**, koulutuspäällikkö, Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa (valtakunnallista toimintaa, THL:n toimeksiannosta) (6/2016 saakka)
9. **Minna Kesänen**, suunnittelija, Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa (valtakunnallista toimintaa, THL:n toimeksiannosta)
10. **Riikka Rantanen**, aluekoordinaattori (4/2016 alkaen), Sosiaalihuollon asiakasikirjalain toimeenpanohanke Kansa-koulu

Muiden organisaatioiden hallinnoimien hankkeiden kehittäjät:

Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke (4/2014–10/2016), hallinnoija Jyväskylän kaupunki, KASTE-rahoitus

1. **Marja Heikkilä**, hankepääällikkö
2. **Riitta Pylvänen** (palveluverkko)
3. **Satu Kinnunen** (hankesihteeri)
4. **Petri Oinonen** (lapset, perheet ja lastensuojelu)
5. **Päivi Koikkalainen** (sote-integraatio)
6. **Tuija Koivisto** (vanhuspalvelut)

LIITE 4. Kosken julkaisutoiminta vuonna 2016

Kosken julkaisut saatavana osoitteessa: <http://koskeverkko.fi/julkaisut/>

Kosken Raportteja -sarja:

1. **Hiekka, Eija, Hänninen, Tanja & Talvensola, Sivi:**
[Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliasiamiehen selvitys vuodelta 2015](#) (pdf, 2,47 Mt)
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, raportteja 41/2016
100 sivua

Muut julkaisut ja selvitykset:

1. Heikkilä, Marja & Talvensola, Sivi
[Sosiaalihuollon henkilöstörakenne, eläköityminen ja sosiaalityöntekijätilanne. Tiivistelmä ja Diat](#) (pdf) 2016.

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:
Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi